

Vind me

Van André Aciman verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Valse papieren
Noem me bij jouw naam
Witte nachten
Alibi's
Harvard Square
Het raadsel van de liefde

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

André Aciman

Vind me

Vertaald door Peter Abelsen

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 4974 4

© 2019 André Aciman

All rights reserved including the rights of
reproduction in whole or in part in any form.

© 2019 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Peter Abelsen

Oorspronkelijke titel *Find Me*

Oorspronkelijke uitgever Farrar, Straus and Giroux

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Corey Hendrickson/Getty Images

Foto auteur © Sigrid Estrada

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Para mis tres hijos

TEMPO

Waarom zo chagrijnig?

Ik zag haar in het station van Florence op de trein stappen. Ze schoof de glazen deur open, stapte de coupé binnen, keek om zich heen en smeed haar rugzak op de lege plek naast mij. Ze trok haar leren jack uit, legde er haar Engelstalige paperback op, zette een witte kartonnen doos in het bagagerek en plofte schuin tegenover me neer met wat een geërgerde zucht leek. Ze maakte een indruk alsof ze vlak voor het instappen een verhit telefoongesprek had gevoerd en nog last had van de nijldige woorden die de ander of zijzelf bij het ophangen had gesproken. Haar hond, die ze tussen haar onderbenen probeerde te houden met de om haar hand gewikkelde rode riem, maakte een niet minder geagiteerde indruk. *'Buona, brave meid,'* zei ze sussend. En nog eens *'buona'* terwijl de hond zich tegen haar greep bleef verzetten. De aanwezigheid van het beest stond me tegen en ik hield instinctief mijn benen over elkaar en schoof niet op om het meer ruimte te geven. Maar zowel mijn lichaamstaal als ikzelf leek het meisje te ontgaan. Ze rommelde in haar rugzak, vond een plastic zakje en haalde er twee botvormige hondenkoekjes uit, die ze door de hond uit haar handpalm liet eten. *'Brava.'* Met de hond voor even gekalmeerd richtte ze zich half

op om haar hemd recht te trekken, schoof nog wat heen en weer op haar plaats en verviel weer in haar bozigheid, met een onverschillige blik op Florence terwijl de trein het Santa Maria Novella-station verliet. Ze leek zelf niet te merken dat ze een keer of wat haar hoofd schudde in haar verontwaardiging over degene met wie ze voor het instappen had geruzied. Ze leek zo uit haar doen dat ik een ogenblik, met mijn ogen op mijn opengelegde boek, naar woorden begon te zoeken waarmee ik de storm kon voorkomen die ieder moment zou kunnen losbarsten in ons hoekje aan het uiteinde van de coupé. Maar ik bedacht me, ik kon haar beter met rust laten en mijn aandacht op mijn boek richten. En toen ik merkte dat ze naar me keek, ontglijpte het me alsnog: ‘Waarom zo boos?’

Ik had het nog niet gezegd of ik realiseerde me hoe ongepast die vraag moest overkomen op een volmaakt onbekende in een trein, iemand die ook nog eens op het punt van ontploffen leek te staan. Ze keek me aan met een verbaasde en vijandige fonkeling in haar ogen, een voorbode van de woorden waarmee ze me op mijn nummer zou gaan zetten. *Bemoei je met je eigen zaken, ouwe.* Of: *Wat gaat jou dat aan?* Of met een grimas van afkeer: *Zak!*

‘Nee hoor, niet boos. In gedachten,’ zei ze.

Haar zachte, bijna ingetogen toon verblufte me en maakte me sprakelozer dan ik zou zijn geweest als ze me had toegebeten dat ik moest oprotten.

‘Misschien geeft denken me een boos gezicht.’

‘Maar je gedachten zijn dus vredig?’

‘Nee,’ zei ze, ‘dat nu ook weer niet.’

Ik glimlachte maar zei niets meer, had al spijt van mijn neerbuigende prietpraat.

‘Bij nader inzien waren ze misschien toch wel boos,’ voegde ze toe, met een onderdrukt lachje.

Ik verontschuldigde me voor mijn bemoeizucht.

‘Niet nodig hoor,’ zei ze, met haar blik alweer op het landschap buiten. Was ze Amerikaanse, vroeg ik. Dat was ze. ‘Ik ook,’ zei ik. ‘Dat hoorde ik al aan uw accent,’ zei ze met een glimlach. Ik vertelde dat ik al bijna dertig jaar in Italië woonde, maar met geen mogelijkheid van dat accent kon afkomen. Op mijn vraag vertelde zij dat ze met haar ouders in Italië was komen wonen toen ze twaalf was.

We bleken beiden op weg te zijn naar Rome. ‘Voor je werk?’ vroeg ik.

‘Nee, voor mijn vader. Daar gaat het niet zo goed mee.’ En met haar ogen naar me opgeslagen: ‘Misschien verklaart dat mijn gelaatsuitdrukking.’

‘Is het iets ernstigs?’

‘Dat denk ik wel.’

‘Het spijt me dat te horen,’ zei ik.

Ze haalde haar schouders op. ‘Zo is het leven.’

En op een andere toon: ‘En u? Voor zaken of plezier?’

Ik glimlachte om de quasiformele bewoording en zei dat me gevraagd was een lezing te geven voor studenten van de universiteit. Maar ik zou ook mijn zoon treffen, die in Rome woonde en me van het station zou komen afhalen.

‘Vast een heel aardige jongen.’

Het klonk ironisch, maar het beviel me hoe ze moeiteloos haar ernst verruilde voor luchtigheid, en ervan uit leek te gaan dat ik haar daarin kon volgen. Haar manier van doen paste bij de kleren die ze droeg: wandelschoenen met kale neuzen, jeans, geen make-up, en een half dichtgeknoopt rood houthakkershemd op een zwart T-shirt. Een onverzorgd voorkomen dat werd weersproken door haar groene ogen en donkere wenkbrauwen. Ze weet vast, dacht ik, waarom ik die vrijpostige opmerking over haar ontstemdheid maakte. Het kan niet anders

of vreemden zoeken stevast een aanleiding om een praatje met haar aan te knopen. Waarschijnlijk gaat ze daarom met die *waag het niet*-blik door het leven.

Na haar spottende opmerking over mijn zoon leek het vanzelf te spreken dat het gesprek stilviel. Het was tijd dat we ieder ons boek weer oppakten. Maar even later keek ze me toch weer aan en vroeg onbevangen: ‘Ben je blij dat je je zoon weer gaat zien?’ Ik dacht even dat ze weer de spot met me dreef, maar zo klonk het toch niet. Het was charmant en ontwapenend tegelijk, die overgang naar een vertrouwelijke toon waarmee ze in één keer de barrières slechtte tussen twee treinreizigers die elkaar nog nooit hadden gezien. Erg leuk. Misschien was ze benieuwd naar hoe het voor een man van tweemaal haar leeftijd was om zijn zoon weer te ontmoeten, of misschien had ze gewoon geen zin meer in lezen. Ze keek me afwachtend aan. ‘Ben je opgetogen? Nerveus misschien?’

‘Niet echt nerveus, nee. Of misschien een klein beetje,’ zei ik. ‘Een ouder is er altijd voor beducht zijn kind tot last te zijn, of erger nog: te vervelen.’

‘Vind je jezelf vervelend?’ Het was gemakkelijk te zien hoezeer mijn antwoord haar verraste.

‘Misschien wel. Maar ja, wie is dat niet?’

‘Mijn vader verveelt mij nooit, hoor.’

Had ik haar misschien gekwetst? ‘Dan neem ik dat laatste terug.’

Ze glimlachte naar me. ‘Niet zo schielijk.’

Ze tast je af en prikt dan dwars door je heen. Daarin deed ze me aan mijn zoon denken. Zij was iets ouder dan hij, maar had vast hetzelfde vermogen om al mijn versprekingen en ver sluieringen aan de kaak te stellen, en me bedremmeld achter te laten na een ruzie en het bijleggen daarvan.

Wat voor iemand ben jij als mensen je leren kennen? wilde ik

vragen. *Ben je vrolijk, spontaan en geestig, of stroomt er een somber en opvliegend serum door je aderen, dat afbreuk doet aan je uiterlijk en de lach smooit die beloofd wordt door je mondhoeken en groene ogen?* Ik wilde het vragen omdat het niet aan haar viel af te lezen.

Ik wilde haar net complimenteren met haar talent om mensen te doorgronden toen haar telefoon ging. *Haar vriend natuurlijk, wie anders?* Ik was intussen gewend aan telefoons die te pas en te onpas overgingen, had me erbij neergelegd dat ik geen student meer kon spreken bij een kop koffie, geen overleg meer kon voeren met collega's of zelfs maar met mijn zoon kon praten zonder dat een mobiele telefoon er inbreuk op maakte. Gered door de telefoon, onderbroken door de telefoon, kortgesloten door de telefoon.

'Hai pa,' zei ze al na één keer overgaan. Ze leek zo snel op te nemen om de andere reizigers haar beltoon te besparen, waardoor het me verraste hoe hard ze in het toestel sprak. 'Die verdomde trein bleef zomaar stilstaan, geen idee meer hoelang, maar ik zou er nu met een uurtje of twee moeten zijn.' De vader vroeg iets. 'Natuurlijk heb ik dat gedaan, ouwe zeurpiet. Zoiets vergeet ik toch niet?' Hij vroeg nog iets. 'Dat ook.' Stilte. 'Ik ook van jou. Heel veel.'

Ze hing op en gooide het toestel in haar rugzak, als om te zeggen dat we er niet meer door gestoord zouden worden. Ze schonk me een verlegen glimlachje. 'Ouders,' zei ze ten slotte, met als ondertoon: *overal hetzelfde, niet?*

Maar vervolgens begon ze me over hem te vertellen. 'Ik zie hem ieder weekend, zijn weekendmeisje ben ik. Door de week wordt hij verzorgd door mijn broers en zussen en een verpleger.' Voordat ik kon reageren, vroeg ze: 'Heb jij je zo opgedoft voor vanavond?'

Wat een woord voor de kleding die ik droeg! 'Zie ik er op-

gedoft uit?’ zei ik met een grijns, om niet de indruk te wekken dat ik naar complimentjes hingelde.

‘Nou, die pochet, je kreukloze overhemd. Geen das, maar dan weer wel manchetknopen. Ik zou denken dat je je best hebt gedaan. Tikkeltje ouderwets, maar wel chic.’

We glimlachten allebei.

‘Wat vind je van deze?’ zei ik. Ik haalde een kleurige stropdas uit mijn binnenzak, en stak die meteen weer terug. Ik wilde haar laten merken dat ik niet gespeend was van zelfspot.

‘Zie je, dacht ik al,’ zei ze. ‘Opgedoft! Nog net geen emeritus hoogleraar in zijn zondagse pak, maar veel scheelt het niet. Maar vertel eens, wat doen jullie twee zoal in Rome?’

Ze wist van geen ophouden! Had ik haar met mijn eerste vraag het idee gegeven dat we vrijuit met elkaar konden praten? ‘We treffen elkaar elke vijf, zes weken. Hij woont in Rome maar zal binnenkort naar Parijs verhuizen, en ik mis hem nu al. Ik vind het heerlijk om een dag met hem door te brengen. We doen niets bijzonders, lopen vooral door de stad, al draait het meestal uit op dezelfde wandeling: zijn Rome, rondom het conservatorium, en mijn Rome, waar ik lange tijd gewoond heb als beginnend docent. We lunchen altijd in Armando. Hij verdraagt mijn gezelschap, of misschien geniet hij er oprecht van, ik weet nog altijd niet wat, misschien wel het een zowel als het ander, maar die dagen hebben onderhand een ritueel karakter: via Vittoria, via Belsiana, via del Babuino, soms helemaal naar het Protestants Kerkhof. Allemaal plekken die onderdelen van onze levens markeren. Onze bedevaarten, noemen we die wandelingen, zoals gelovigen vaak een omgang maken langs alle *madonelle*, straaltaren gewijd aan de Madonna. We houden er allebei aan vast: lunchen, wandelen, gedenken. Ik prijs me er gelukkig mee. Wandelen door Rome is op zich al een bedevaart. Waar je ook komt, je stuit overal op herinneringen – van jezelf,

van anderen, van de stad. Ik vind Rome het mooist in de schemering, hij in de middag, en het komt regelmatig voor dat we ergens onze middagthee zo lang rekken tot de zon ondergaat, om pas daarna wat sterkers te gaan drinken.’

‘En dat is alles?’

‘Dat is alles. We lopen door de via Margutta voor mij en door de via Belsiana voor hem, ieder om een oude geliefde te gedenken.’

‘Bedevaarten om vroegere bedevaarten te gedenken,’ lachte ze. ‘Is hij getrouwd?’

‘Nee.’

‘Is er niemand in zijn leven?’

‘Weet ik niet. Ik denk van wel, maar maak me niettemin zorgen om hem. Lange tijd geleden is er iemand geweest, maar toen ik laatst vroeg of hij tegenwoordig iemand heeft, schudde hij alleen maar zijn hoofd en zei: “Niet vragen, papa, niet vragen.” Wat zowel niemand als de hele wereld kon betekenen, en ik wist niet wat me erger leek. Hij was altijd zo open met me.’

‘Volgens mij was hij gewoon eerlijk tegen je.’

‘Ja, in zekere zin wel.’

‘Ik mag hem wel,’ zei de jonge vrouw die schuin tegenover me zat in een trein naar Rome. ‘Misschien omdat hij me aan mezelf doet denken. Ik krijg soms ook het verwijt dat ik te openhartig ben, te direct, en dan zeggen ze weer dat ik te teruggetrokken en op mijn hoede ben.’

‘Ik geloof niet dat hij teruggetrokken is bij anderen, maar ik vrees dat hij ook niet erg gelukkig is.’

‘Ik weet hoe hij zich voelt.’

‘Is er iemand in jouw leven?’

‘Je moest eens weten.’

‘Wat?’ vroeg ik. Het woord ontglipte me als een verraste en teleurgestelde zucht. Wat bedoelde ze daarmee – dat er nie-

mand was, of te veel, of dat de man in haar leven ervandoor was en haar ontredderd had achtergelaten met enkel de drang om haar woede op zichzelf of een rij scharrels te botvieren? Of was het gewoon een komen en gaan van geliefden, waar ik ook voor vreesde met mijn zoon – óf was zij zo iemand die zelf de levens van mensen in- en uitglipte zonder een spoor na te laten?

‘Ik weet niet of ik mensen eigenlijk wel leuk vind, laat staan of ik verliefd kan worden.’

Ik kon het in hen allebei zien: dezelfde verbitterde, kille, gewonde harten.

‘Is het dat mensen je gewoon tegenstaan, of dat je ze beu wordt en je je met geen mogelijkheid meer kunt herinneren wat je ooit in hen aansprak?’

Ze viel stil, leek overrompeld, boorde haar ogen in de mijne. Had ik haar nu toch nog gekwetst? ‘Hoe wéét je dat?’ bracht ze ten slotte uit. Ze had opeens een verbeterde ernst over zich, en leek een paar vlijmende woorden te slijpen om mijn aanmatigende bemoeizucht af te straffen. Had ik mijn mond maar gehouden. ‘We zitten hooguit een kwartier tegenover elkaar, maar je kent me nu al! Hoe wist je dat van me?’ En om te verduidelijken hoe ze het bedoelde: ‘Wat is je uurtarief?’

‘Deze was gratis. Maar als ik echt iets op het spoor ben, dan omdat we volgens mij allemaal zo zijn. En je bent bovendien jong en mooi, dus het kan niet anders of je krijgt voortdurend mannen op je af. Aan ontmoetingen geen gebrek, lijkt me.’

Ging ik daarmee alsnog over de schreef?

Om het compliment af te zwakken, voegde ik eraan toe: ‘Het punt is dat die magie van een eerste ontmoeting nooit blijft duren. Uiteindelijk willen we alleen wie buiten ons bereik ligt. Degenen die we zijn kwijtgeraakt of die ons nooit hebben opgemerkt laten de diepste sporen na. Van de anderen blijft slechts een vage weergalm hangen.’

‘Geldt dat ook voor Mevrouw Margutta?’ vroeg ze.

Er ontgaat haar niets, dacht ik. Ik moest glimlachen om dat ‘Mevrouw Margutta’. Het wierp een relativerend, bijna komisch licht op wat zich al die jaren terug had afgespeeld.

‘Dat zal ik nooit precies weten, denk ik. We waren maar zo kort samen en het ging allemaal zo snel.’

‘Hoelang geleden?’

Ik aarzelde. ‘Ik geneer me om dat te zeggen.’

‘Welnee, zeg het gewoon.’

‘Minstens twintig jaar geleden. Of nee, bijna dertig.’

‘En?’

‘We ontmoetten elkaar op een feestje toen ik als leraar in Rome werkte. Zij had iemand, ik had iemand, maar we raakten in gesprek en wilden daar geen van beiden mee ophouden. Uiteindelijk vertrok ze met haar vriend, en wij daarna ook. We hadden niet eens telefoonnummers uitgewisseld, maar ik kreeg haar niet meer uit mijn gedachten, dus belde ik de wederzijdse vriend die dat feestje had gegeven om hem te vragen of hij haar nummer had. En nu komt het: de dag daarvoor had zij hem gebeld om mijn nummer. “Ik hoor dat je naar me op zoek was,” zei ik toen ik haar uiteindelijk aan de lijn kreeg. Ik zei mijn naam niet eens, was te nerveus om na te denken.

Ze herkende mijn stem direct, of misschien had die vriend haar al ingelicht. “Ik wilde je inderdaad bellen,” zei ze. “Maar dat deed je niet,” zei ik. “Nee, dat deed ik niet.” Waarop ze iets zei wat me bewees dat ze meer lef had dan ik, en dat mijn hart deed bonken omdat ik het totaal niet had verwacht. Ik zal het nooit vergeten. “Goed, hoe pakken we dit aan?” vroeg ze. *Hoe pakken we dit aan?* Ik voelde hoe dat ene zinnetje mijn leven uit zijn vaste baan stootte. Niemand had ooit zulke directe, bijna dierlijke woorden tot me gericht.’

‘Ze bevalt me!’

‘Er was van alles wat mij aan haar beviel. Rechttoe rechaan, zo doortastend dat ik op mijn beurt meteen een besluit nam. “Laten we ergens gaan lunchen,” zei ik. “Want dineren is ingewikkeld, hè?” zei zij. Ik genoot van de stoutmoedige ironie die daarin school. “Ja, lunchen dus maar. Vanmiddag,” zei ik. “Vanmiddag, doen we.” We moesten allebei lachen om het tempo waarin dit ging. Het zou over een uur lunchtijd zijn.’

‘Vond je het niet bezwaarlijk dat ze haar vriend wilde bedriegen?’

‘Nee. En ook niet dat ik hetzelfde deed. Die lunch duurde uren. Ik liep met haar mee tot haar huis in de via Margutta, waarna zij met mij terugliep naar waar we hadden geluncht, waarna we weer naar haar huis liepen.

“Morgen weer?” vroeg ik, terwijl ik me afvroeg of ik het daarmee niet forceerde. “Zeker, morgen weer.” Het was de week voor kerst. Die donderdag deden we iets krankzinnigs; we boekten twee vliegtickets en vlogen naar Londen.’

‘Wat romantisch!’

‘Alles ging in een razend tempo én voelde zo natuurlijk dat we geen van beiden de noodzaak zagen het met onze partner te bespreken. We lieten al onze remmingen varen. In die dagen hadden we nog remmingen.’

‘In tegenstelling tot vandaag, bedoel je?’

‘Dat zou ik niet weten.’

‘Nee, dat zul jij ook wel niet weten.’

Haar plagende ondertoon was bedoeld om me te tarten.

Ik grinnikte.

Ze grinnikte met me mee, haar manier om te laten merken dat ze mijn valse bescheidenheid doorzag.

‘Maar goed, het eindigde daar ook meteen. Zij ging terug naar haar vriend en ik naar mijn vriendin. We hielden geen contact. Maar ik woonde wel haar huwelijk bij, en nodigde hen

uit voor het onze. Zij bleven getrouwd, wij niet. Voilà.’

‘Waarom liet je haar teruggaan naar haar vriend?’

‘Waarom? Misschien omdat mijn gevoelens me nooit echt overtuigden. Ik wilde gewoon niet vechten om haar te behouden, en dat was geen verrassing voor haar. Misschien wilde ik liefde voelen en vreesde ik dat die er niet was, en verkoos ik onze escapade in Londen boven de confrontatie met wat ik niet voor haar kon opbrengen. Misschien bleef ik liever twijfelen dan zekerheid te krijgen. Goed, hoeveel reken jij per uur?’

‘Touché.’

Wanneer had ik voor het laatst zo’n gesprek met iemand gehad?

‘Maar vertel me nu eens over degene die jij in je leven hebt,’ zei ik. ‘Er is toch zeker wel iemand?’

‘Ja, er is iemand.’

‘Hoelang al?’ En om mijn nieuwsgierigheid af te zwakken: ‘Als ik vragen mag.’

‘Dat mag je vragen. Een klein halfjaar.’ En met een schouderophalen: ‘Het is niets om over naar huis te schrijven.’

‘Ben je op hem gesteld?’

‘Zonder meer. We kunnen goed met elkaar overweg en hebben veel gemeenschappelijke interesses. Maar eigenlijk zijn we twee huisgenoten die doen alsof ze elkaars leven delen. En daar is geen sprake van.’

‘Wat een omschrijving. *Twee huisgenoten die doen alsof ze elkaars leven delen.* Een beetje treurig.’

‘Ja. Maar het treurige is óók dat ik in de voorbije minuten meer met jou heb gedeeld dan in een hele week met hem.’

‘Misschien ben je gewoon niet zo open tegen mensen met wie je omgaat.’

‘Tegen jou ben ik dat wel, toch?’

‘Maar ik ben een vreemde. En het is makkelijker om open te zijn tegen vreemden.’

‘De enigen met wie ik vrijuit kan praten zijn mijn vader en mijn hond Pavlova, en die zullen er allebei niet lang meer zijn. Mijn vader heeft trouwens een bloedhekel aan mijn vriendje.’

‘Niet ongewoon voor een vader.’

‘Op mijn vorige vriendje was hij dol.’

‘En jij?’

Ze glimlachte, en maakte zich op voor een luchtig antwoord. ‘Nee, ik niet.’ Ze dacht even na. ‘Mijn vorige vriendje vroeg me ten huwelijk, wat ik meteen afwees. Ik was zo opgelucht dat hij geen theater maakte toen we uit elkaar gingen. Maar nog geen halfjaar later hoorde ik dat hij ging trouwen. Laaiend was ik. Als ik ooit woede en liefdesverdriet heb gevoeld, dan wel op de dag toen ik hoorde dat hij met de vrouw ging trouwen over wie we ons altijd vrolijk hadden gemaakt toen we nog samen waren.’

Stilte.

‘Jaloers zonder ook maar een beetje verliefd te zijn geweest. Je bent geen gemakkelijke,’ zei ik ten slotte.

Ze schonk me een onthutste blik waaruit verbazing sprak, én tegelijk de wens om meer te horen. ‘Ik ken je nog geen uur, als zomaar een man tegenover me in de trein, en toch heb je me helemaal door. Dat spreekt me aan. Laat ik je dan ook maar over mijn andere vreselijke tekortkoming vertellen.’

‘O jee, wat nu weer?’

We schoten allebei in de lach.

‘Ik houd nooit diepgaand contact met degene met wie ik een relatie heb gehad. De meeste mensen willen niet alle bruggen verbranden, ik blaas ze juist op. Waarschijnlijk omdat ik het nooit echt een brug heb gevonden. Soms laat ik al mijn spullen bij ze achter en verdwijn gewoon. Ik haat die schijn van gehechtheid als je niet eens meer aangeraakt wilt worden door iemand van wie je je niet kunt herinneren dat je ooit met hem